СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го ЧЕРВНЯ 1949. No. 150. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 30, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗА СКРІПЛЕННЯ БОЄВИХ СИЛ АМЕРИКИ

Вашингтон, 28. червня. — Секретар оборони Луїс Джансон зажадав дальшого скріплення його авторитету для обєднання всіх ділянок збройних сил нації. Він доводив, що при належній централізації усіх ділянок можна буде заощадити біліон долярів річно. При цій нагоді Джансон ствердив, що Злучені Держави потребуватимуть постійної армії з півтора мільйона людей по цілому світі, а теперішній стан виносить 1,626,000 осіб.

Бернард М. Барук, дорадник президентів підчас обох світових воєн, гостро заатакував недостачу „тотального мобілізаційного пляну" у федеральнім уряді і ствердив, що така недостача може бути притокою до нещастя. Він закинув Трумановї хитання й недбальство у виробі мобілізаційного пляну. „Якщо можна недопустити до війни, то треба одобрити Атлянтійський Пакт. Коли він буде ратифікований, тодї Злучені Держави будуть формально зобовязані вступити до війни на випадок агресії. Холодна війна тягнеться вже четвертий рік, а ми ще не маємо справного пляну для якнайшвидшої мобілізації наших ресурсів, щоб подати поміч нашим союзникам на час". Оці думки виявив Барук у промові до офіцирів випустників Промислової Колегії Збройних Сил у Вашингтоні.

КОМУНІСТИ НАЗИВАЮТЬ „БРЕХНЯМИ" ЗАКИДИ ПРОТИ СЕБЕ.

Ню Йорк. — У процесі проти провідних комуністів складав дальше свідоцтво підсудний Гілберт Грін, голова партії в стейті Ілиной. Це був десятий день його свідоцтва. Він дальше обстоював становище, що Комуністична Партія Америки це законна партія й тому заходи проти неї, наче б вона змагала до насильного скинення уряду, він вважає брехнею. Як відбивати такі „брехні" партія улаштовувала тайні курси, на яких навчала методи оборони. Підручником для навчання на курсах була брошура Вилієма З. Фостера, голови партії. Вимки з цієї брошури були прочитані в суді. У брошурі сказано, що конституція Злучених Держав є перестаріла, зате конституція Советського Союзу є модерна й демократична. Одначе свідок ніяк не хотів пояснити, що це таке советська „демократія". На дальший запит прокуратора Грін відповів, що він їздив двічі до Советів як делегат партії на конгреси в Москві в 1935 р. Раз він був делегатом на зїзд Конмуністичного Інтернаціоналу, другий раз делегатом Ліги Комуністичної Молоді на шостий зїзд Молодого Комуністичного Інтернаціоналу. — Суддя Медіна постійно пригадував оборонцям, щоб вони не гаяли часу на ставлення замотаних питань, бо процес вже й так тягнеться пів року, а він не хоче допустити до того, щоб процес тривав роками.

У процесі проти Алджера Гісса, який під присягаю відпекався всяких звязків з комуністами, коли був високим урядовцем департаменту стейту, прокуратор переслухував Гісса як свідка і виказав йому кілька суперечностей у його зізнаннях. Опісля складала свідоцтво його жінка Присцила, яка заперечила всі зізнання, складені панею Витакер Чемберс і самим Чемберсом.

СЕНАТ ЗА ВТРИМАННЯ ЗАБОРОНИ СТРАЙКІВ ПІДЧАС НЕОБХІДНОСТИ.

Вашингтон. Підчас дискусії над скасуванням теперішнього робітничого закону Тефта-Гартлі і заведенням нового, сенат вирішив 50 голосами проти 40, щоб у новім законі залишити дотеперішню постанову для заборони страйків на 60 днів підчас національної крайньої потреби. Це голосування виказує, що теперішній 81 конгрес має силу ухвалити новий робітничий закон, подібний до теперішнього, або оставити теперішній закон в силі, тільки з деякими поправками. Деякі прихильники адміністрації, які не мають надії перевести в життя обіцянки президента в справі відкликання закону Тефта, склоняються до думки, щоб залишити в основі закон Тефта й мати вільну руку при наступних виборах.

СЕНАТОР ВАГНЕР ЗРЕЗИҐНУВАВ.

Ню Йорк. — Федеральний сенатор Роберт Вагнер зголосив резиґнацію зі свого становища внаслідок лихого здоровя. Він перебував у сенаті впродовж 22 років. Його резиґнація причиниться до дальшого ускладнення політичного положення на терені міста й стейту Ню Йорку. Вибори на сенатора відбудуться восени. Тоді буде вибір нового посадника міста.

ОБМІРКОВУЮТЬ БУДОВУ ОКРЕМОГО МЕШКАННЯ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА.

Комісія Відбудови Екзекутивного Двірця відбула перше засідання, щоб застановитися над законом про відбудову Білого Дому коштом півпята мільйона. Серед учасників виринула думка, щоб крім Білого Дому, як урядової резиденції для президента й кімнат для прийняття гостей, побудувати ще інший дім для приватного захисту для себе й своєї рідні, щоб не бути виставленним на безупинну увагу публики й це спонукало комісію до міркувань. Тому, що постанова про віднову Білого Дому може заважити на ціле сторіччя, думки комісії мусять бути всебічно передискутовані. До комісії належить шість членів з обох палат конгресу.

ПЕНСІЯ ДЛЯ РОБІТНИКІВ В ПІДПРИЄМСТВІ В СПЕРІ.

Відділ 450 Юнайтед Елекрікал Воркерс, приналежний до К.І.О., оприлюднив, що заключив контракт з підприємством Спері Джіроскоп Компані, у якому находиться найліпший досі плян робітничої пенсії. Робітники, які відходять з праці після двадцяти років, а в 65 році життя, дістають 71% своєї тижневої платні, яка виносить тепер пересічно по $66. Оплати на пенсію виносять перісічно по два і півтора відсотка тижневої платні робітника, отже вартости коло однієї години праці.

АМЕРИКА НЕ ПРИЗНАЄ БЛЬОКАДИ КИТАЮ

Вашингтон, 28 червня. — Уряд Злучених Держав відмовився признати постанову національного китайського уряду, що він бльокуватиме пристані, які опинилися під пору в руках комуністичної армії. Формальне оголошення в цій справі появиться негайно. Становище департаменту стейту таке, що для бльокади треба мати справжню силу і її фактично перевести, інакше це буде тільки паперова заява, яка не стримує воєнних подій. Відповідальні британські урядовці, які тепер перебувають у Вашингтоні, виявляють, що Великобританія піде слідом Злучених Держав. Департамент стейту признає, що переводив конференції з британськими урядовцями в справі бльокади.

АМЕРИКА ПРИЙМАЄ НОВОГО УПРАВИТЕЛЯ ЛОТИСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА

Секретар стейту Дін Ачесон формально прийняв Юлія Фелдмана як нового управителя лотиського посольства у Вашингтоні. Фелдман займе місце недавнього посла д-ра Алфреда Білманіса, який помер минулого липня. Поведінка департаменту стейту супроти Латвії вказує, що Америка дальше стоїть на становищі, що Совети загарбали неправно Балтійські країни, тобто Литву, Латвію й Естонію. Фелдман предявив секретареві стейту лист Карла Заріна, лотиського посла в Лондоні, який має право настановляти інших послів у часі большевицької інвазії Латвії. Такий тимчасовий стан признає Америка і так продовжує назверх існування правного міжнародного стану в Балтійських державах.

ПЕРЕМОГУ ЛІБЕРАЛІВ У КАНАДІ ВВАЖАЮТЬ ЗА НАЙБІЛЬШУ В ІСТОРІЇ

Отава. — Понеділкову перемогу Ліберальної партії при виборах вважають за найбільшу в канадській історії. Повні обчислення виказують, що ліберали здобули 193 мандатів на загальне число 262 в палаті послів отавського парляменту. Вони відбили від консерватистів 28 мандатів, від Сі Сі Еф 21, від партії Суспільного кредиту 4, а з незалежних вийшли до парляменту тільки чотири. Комуністи програли цілком. Не вибрали теж ні однієї жінки, хоч було 17 кандидадок. У попередньому парляменті була одна посолка.

ЛІМЕН СТВЕРДЖУЄ ПОПРАВУ ВІДНОСИН В ЕВРОПІ

Ню Йорк. — Кораблем Ню Амстердам приїхав з подорожі по Европі колишній губернатор стейту Ню Йорк, Герберт Г. Лімен. Він сказав кореспондентам, що його роля підчас подорожі була двояка. Він їздив як дорадник Адміністрації Економічної Кооперації (ЕКА) і жидівських допомогових організацій. У Франції, Італії й Англії Лімен завважав великий підйом духа, який треба завдячувати становищу Злучених Держав. Про осяги держави Ізраїля в так короткому часі Лімен висловився, що вони „майже чудесні". Д-р Филип Джессуп, виявив, що у Франції панує велике вдовілля, що Західні держави в нічім не уступили Советам.

ВИКОНАЛИ ВИРОК СМЕРТИ НА ПРОВІДНИКУ ПІДПІЛЛЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 29. червня. Комуністична газета „Руде Право" повідомила про виконання вироку смерти на неназваному провідникові „підпольної організації в центральній Чехословаччині". Способу виконання вироку смерти не подано. Виясняється тільки, що ця „підпольна організація" займалася саботажами, вбила одного провідного комуніста та приготовляла замах на міністра оборони, ген. Свободу.

АДМІРАЛ КІРК В МОСКВІ

Москва, 29. червня. — На місцевий аеродром прибув вчора з Берліна новий американський амбасадор, адмірал Ален Г. Кірк, в товаристві своєї дружини і сина. Адмірал Кірк був призначений американським амбасадором при советському уряді після резиґнації ген. Беделл Смита. На аеродромі нового амбасадора привітали представники советського уряду та члени американської амбасади. Адм. Кірк виявив своє вдоволення новим призначенням, заявляючи, що останній раз він був в Росії ще в 1911 році, коли то він ще як кадет відвідав разом з іншими порт в Петербурзі, тепер Ленінграді. Новий амбасадор ствердив, що він не привіз жадного особистого листа чи послання від президента Трумана до прем'єра Сталіна.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВУ П'ЯТИРІЧКУ В СОВЄТАХ

Стокгольм, 29 червня. З поінформованих джерел тут заявляють, що советські економісти гарячково приготовляють новий господарський п'ятирічний плян, що мав би бути готовий до кінця цього року. Не зважаючи на всі маґічні цифри советської статистики, знавці советських стосунків стверджують, що дотеперішня післявоєнна п'ятирічка не тільки не дала бажаних результатів для цілости советського господарства, але в додатку ще тільки потворила нові диспропорції та нові комплікації, головно як йдеться про загал населення. В пляні нової п'ятирічки вже мали б „грати ролю" не тільки советські сателіти, зв'язані з Москвою таємними господарськими „договорами" на 20 років, але теж і комуністична „нова демократія" в Китаю. В новій п'ятирічці мали б бути окремо узгляднені потреби майбутньої „світової революції", на яку досі йшли чи не головні видатки советського господарства, коштом безжалісно експлуатованих советських рабів.

ЮГОСЛАВІЯ ВІДЗНАЧАЄ РІЧНИЦЮ БУНТУ

Белград, 29 червня. Вчора минув один рік від часу, як створений і керований Москвою Комінформ проголосив Тіта і його співробітників в югославській комуністичній партії „еретиками", викинув їх зі „соціялістичної сім'я" та почав проти них „холодну війну", яка без наявного результату продовжується досі. Річницю цього факту відзначено в Югославії без будь-яких хвилювань, а югославська преса з цеї нагоди надрукувала цілий ряд статей, безстрашно і безпосередньо атакуючи комуністичні партії в Советському Союзі та в країнах його сателітів.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЦЕРКВОЮ І ДЕРЖАВОЮ В ПОЛЬЩІ

Варшава, 29 червня. Тут почалися переговори між представниками Католицької Церкви і уряду для встановлення „способу життя" між цими двома інституціями. Церковна „центральна комісія" для переговорів з урядом складається з трьох єпископів і її очолює єпископ Варшави, Зигмунт Хороманьскі.

ЧЕСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ПОГОТІВЛЯ ПРОТИ ЦЕРКВИ

Прага, 29 червня. Президія чехословацької „народної партії", що колись була католицькою і тепер стала большевицькою, проголосила резолюцію, в якій закликається всіх членів до „поготівля проти порушників публичного ладу і миру", при чому мається на думці Католицьку Церкву та її ієрархію. Відібравши Католицькій Церкві всі можливості оборони, большевики приготовляють тепер населення до остаточної ліквідації тої Церкви, як це вже сталося в інших країнах терористичної советської „народної демократії".

ЗААРЕШТОВАНО ОСТАННІХ ДВОХ ЄПИСКОПІВ В РУМУНІЇ

Рим, 29 червня. Державний секретаріят Апостольської Столиці повідомив, що румунський уряд заарештував кілька днів тому ще останніх двох католицьких єпископів в тій країні, які ще були на волі. Після арешту шістьох єпископів униятської та трьох римо-католицької Церкви, останніми двома арештами остаточно завершено повну ліквідацію Католицької Церкви в Румунії.

НАГЛА СМЕРТЬ СОВЄТСЬКОГО ДЕЛЕГАТА.

Медіолян, Італія, 29. червня. — Тут нагло помер в літаку Валентин Віноградов, член советської делегації на конгрес Світової Федерації Професійних Спілок. Причини смерти не подано. Віноградов мав тільки 25 років.

ПОДВІЙНЕ СВЯТКУВАННЯ РІЧНИЦІ ГЕТЕ.

Франкфурт, 29. червня. — Німеччина обходить в цьому році двісті-річчя з дня народження Гете і з цеї нагоди відбудеться подвійне святкування, одне в американській і друге в советській зоні. Одна і друга частина Німеччини обходитимуть річницю на свій лад.

ЗАКІНЧЕНО ЗАЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК В БЕРЛІНІ

ВІЙСЬКОВІ КОМАНДАНТИ НАРАДЖУЮТЬСЯ В СПРАВІ ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВ ПАРИЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Берлін, 29. червня. — Робітники міської залізниці в західних секторах Берліна вернулися вчора до роботи, закінчуючи страйк, що тривав точно 39 днів та який вважалося своєрідною „малою бльокадою" міста. Вони страйкували, домагаючись виплати їхньої заробітної платні в західній валюті та офіціяльного признання їхньої незалежної профспілки, що має виразний проти-комуністичний характер. Під час страйку, що його поборювали большевики та контрольована ними дирекція залізниць, приходило кілька разів до заворушень, під час яких кількадесять осіб були поранені. Страйк полагоджено компромісово на домагання західних окупаційних властей. В міжчасі, західна авіяція продовжувала постачати містові найнеобхідніші товари.

Рівночасно зі закінченням страйку залізничників, чотири окупаційні команданти Берліна відбули перші наради в справі виконання постанов паризької конференції своїх міністрів закордонних справ. В нарадах взяли участь їхні політичні і господарські дорадники і на них теж обговорювано справу закінчення страйку залізничників. Наради будуть продовжуватися. Тим самим справа Берліна, що довший час була фокусом міжнародної політичної кризи, поступово „нормалізується".

БРИТАНСЬКИЙ КОМАНДАНТ ПРО ВІДБУДОВУ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 29 червня. — Британський військовий губернатор, призначений вже теж високим комісарем Німеччини в майбутньому, ген. сер Брайян Робертсон, ствердив вчора, що західні окупаційні власти зробили великий прогрес в політичній і господарській відбудові західної Німеччини, приготовляючи цю країну до того дня, коли вона зможе злучитися з демократичним Заходом „остаточно та як рівний з рівними". Генерал Робертсон вважає, що Паризька конференція міністрів, хоча не дала жадних конкретних результатів, сильно скріпила становище західних союзників як самому Берліні так і цілій Німеччині.

НЕ БУДЕ РЕПРЕСІЙ ПРОТИ ТУРЕЦЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ.

Анкара, 29 червня. — В контрольованій урядом турецькій пресі появилися заяви, що турецький уряд не думає починати будь-яку акцію проти опозиційної партії Демократів, яка на останньому конгресі мала заохочувати турків до „революції". В заяві стверджується, що майбутня акція уряду залежатиме від дальшої поведінки опозиційних партій.

УРЯДОВА КРІЗА В ГРЕЦІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Атени, 29 червня. — Константин Цальдарис, уповноважений корелем створити новий уряд після смерти премієра Софулиса минулої п'ятниці, все-ще безуспішно намагається прийти до відповідного порозуміння з лібералами щодо складу нового уряду. Спостерігачі вважають, що Цальдарис задумує зложити королеві назад свій мандат, пропонуючи рівночасно на премієра когось „безпартійного". В кожному разі в країні вичувається деяке занепокоєння продовжуванною кризою уряду в цій критичній для Греції дні.

ВАН ЗЕЛЯНД ТВОРИТЬ НОВИЙ УРЯД БЕЛЬГІЇ

Брюсель, 29 червня. — У висліді недільних виборів до парляменту з великою перемогою католицької соціяльно-християнської партії, провідний член цеї партії і передвоєнний премієр країни, Поль ван Зелянд, прийняв пропозицію реґента на створення нового уряду. Ван Зелянд, відомий державний муж та міжнародний економіст, є гарячим прихильником повороту короля Леопольда. Негайно після призначення його премієром, він почав переговори з поодинокими партіями, зокрема з лібералами, для створення коаліційного уряду. Кінцевий підсумок виборів виказує, що соціяльно-християнській партії бракує тільки двох голосів до абсолютної більшости в новому парляменті.

ТРУДНОЩІ МИТНОГО ДОГОВОРУ З ІТАЛІЄЮ.

Аннесі, Франція, 29 червня. — Тут з авторитетних джерел заявили, що Америка, Британія та країни Бенелю — Бельгія, Голандія і Люксембурґ — вже втратили надію на можливість дійти до відповідного митного порозуміння з Італією на теперішній конференції, що вже від деякого часу відбувається в цьому місяці. Це матиме серйозні негативні наслідки як для міжнародної торгівлі, так і для господарської відбудови самої Італії.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ НАПАД НА ПІВДЕННУ КОРЕЮ.

Лейк Сoксес, 29 червня. — Корейська Комісія Об'єднаних Націй повідомила, що південно-корейська армія від кількох днів веде затяжні бої проти „північного наїзника". Північна Корея, як відомо, є під контролею Совєтів. Агенство Ройтер рівночасно повідомило, що Американська Армія, виповнюючи свою обіцянку, вже відкликала всю свою залогу з південної Кореї. Це могло заохотити большевицьких напасників до нападу.

ЗМЕНШУЮТЬ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКЕ „ПЕРЕВИХОВАННЯ" ЯПОНСЬКИХ РЕПАТРІЯНТІВ.

Токіо, 29 червня. — Вслід за вчорашнім повідомленням, що перша група репатрійованих зі Совєтів бувших японських воєнно-полонених є цілком збольшевизована, японська преса тепер намагається це враження послабити, стверджуючи, що тільки около 20% дали себе большевикам збаламутити підступною пропагандою про дійсне положення в Японії. Інші мали б бути тільки „симпатиками" комуністів, а 20% мали б бути взагалі „неопреділені".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАМАЛО ВІРИТИ, ТРЕБА ПРОТИДІЯТИ!

Кремль рішився зліквідувати в країнах під його владою останнього свого великого ворога. Тим ворогом є в його очах Церква, яка не хоче бути сліпим знаряддям його політики. Для такої Церкви не сміє бути місця в усіх країнах з комуністичними режимами, що слухають диктату Москви. До того немає сумніву, що Кремль скоро зліквідує усі церкви та релігії, навіть ті, що величають Сталіна, бо ж у комуністичній сімї може бути місце тільки для одної державної релігії — комуністичної. Думати чи вірити, що під комуністичними режимами за якийсь час далі існуватимуть церкви і релігії, є прямо абсурдом.

Під таким кутом глядимо і на найновішу комуністичну акцію проти Церкви, себто на ту боротьбу, яку веде в Чехословаччині Католицька Церква з комуністичною владою у Празі. До якої хто церкви не ходив би і яку не визнавав би релігію, певно дасть признання чехословацькому католицькому Єпископатові за мужній виступ в обороні віри і Церкви. Не сумніваємось, що за той виступ прийдеться представникам Католицької Церкви в Чехословаччині дорого заплатити. Та вони хоч були в такому щасливому положенню, що їх протест дійшов до вірних і міг розійтись по світі. З цього боку положення Католицької Церкви та католицьких єпископів в Чехословаччині є далеко легше в порівнанню з тою трагедією, яку пережили українські греко-католицькі єпископи, яких відразу позбавлено волі й вивезено на чужі й далекі землі на примусові важкі роботи чи тим подібне. Те саме сталося ще скорше з Українською Православною Церквою. Це й одна з причин, чому християнський світ ще досі мало знає про мучеництво Української Церкви.

Не знаємо, як закінчиться на міжнародному полі боротьба Церкви з комуністичною владою в Чехословаччині. Але можна припускати, що можливо запротестує Вашинґтон, чи яка інша демократична потуга. Можливо, що справа дійде навіть до Асамблеї Обєднаних Держав, особливо, як чехословацька влада увязнить у Празі архієпископа Берана, чи поставить його під суд. А як судити справу по тім, що пишеться в газетах, то треба би хіба ствердити загальне обурення з приводу наступу чехословацького комуністичного режиму на Церкву і релігію та глибоке переконання, що наступ на людську душу провалиться, як він завжди провалювався впродовж історії людства.

Нам здається, що коли в країнах з безбожницькими комуністичними режимами потішається вірних, що Церква Христова переможе, то це є те, що християнські мученики можуть там робити. Інакше представляється ця справа, коли про неї говорити в країнах свободи. В світі ведеться нині великий бій між силами Христа і диявола. Якби було вистачальним вірити в силу Христа, тоді такої боротьби взагалі не повинно би бути, бо ж ясне, хто сильніший та хто мусить програти. Але боротьба ведеться людськими силами на землі й всі ми маємо вільну волю вибирати, по чиїм боці нам стояти. Що більше, всі знаємо, що замало вірити в перемогу Правди, бо така віра мертва, коли вона без діл. Жити на волі й обмежуватись до заяв, що переможе Христова Церква в часі, коли іде генеральний наступ Кремля, не є ніякою християнською вірою. Обмежуватись на волі тільки до протестів у такому важному моменті, це занепад віри і посвяти. Якби мало на тім стати, то цілком певно перемогли б фанатики комуністичної релігії. Але ми віримо, що у відповіді на большевицький наступ проти церкви і релігії таки буде поведений скоро справжній протинаступ, що не обмежується тільки до словних і письменних протестів, чи виявів обурення на вічах чи в газетах.

Проблеми політичних змін в Совєтському Союзі

Ціла офіційна політика демократичного Заходу у відношенні до тоталітарно-комуністичного Совєтського Союзу базується — могло б здаватися — на переконанні, що між цими двома діяметрально різними системами „при добрій волі" все ж таки можна найти відповідний „спосіб життя". Щонайменше так запевняють офіціяльно як західні державні мужі, так і керівники совєтської політики. Останнім виявом такої „доброї волі" в пошукуванні „способу життя" між демократіями і большевизмом була конференція міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в Парижі. Вона, як і багато попередніх, закінчилася без будь-якого конкретного результату, але з цеї нагоди знову висловлено, очевидно, офіціяльно, багато надії і „переконання" в можливість співжиття.

У висновку того всього вперто насувається думка, які неофіціяльні, отже справжні калькуляції можуть критися за тою офіціяльною політикою? Якими справжніми надіями і переконаннями керуються західні і східні політичні керівники у своїх міркуваннях та у своїх взаємних політичних стосунках?

Як йдеться про Совєтів, справа досить ясна. Вона чорним по білому вписана в большевицькій філософії, що її зі залізною послідовністю здійснює Совєтський Союз, не зважаючи на її повне і злочинне в додатку безглуздя в практиці. Ця філософія заключається в „світовій революції" зведеного на манівці облудною пропагандою „пролетаріяту", отже насамперед розсаджування поодиноких країн з нутра при допомозі всіляких п'ятих колон і опісля ці країни мали б самі як спілий овоч впасти в большевицький подолок. Звичайно, Совєтський Союз не відмовляється теж формально від збройної інтервенції, отже від збройного завоювання світу, якщо на це прийде „слушний час". А докищо, головне завдання мають всілякі явні і скриті п'яті колони. Їх роботою в світовому маштабі керує сам Кремль, проголошуючи рівночасно „мирні наступи" та висловлюючи „добру волю" і „переконання" в можливість „способу життя" з „капіталістами". Вправді, це робиться насамперед для закордонного експорту, але робиться. В самому Совєтському Союзі рівночасно ведеться пропаганда, яка може свідчити про все інше, тільки не про „добру волю" та не про можливість „способу життя". Годі повірити, щоби західні союзники не здавали собі з того справу.

Чим же тоді вони керуються в своїх виявах аж занадто „доброї волі" в шуканні „способу життя" зі Совєтами? Вони ж бо прекрасно мусять собі здавати справу з того, що той „спосіб життя" є неможливий, нелогічний, є цілком виключений, без основних змін по одному або по другому боці. Між цими бо двома світами існують занадто глибокі і занадто кардинальні розбіжності, щоби їх можна було погодити самою тільки „доброю волею". Ці розбіжності відносяться до цілого суспільного життя та всіх його проявів, від світогляду і світосприймання починаючи, через всю суспільну, соціяльну, господарську, культурну і т. д. побудову, аж до майже найдрібніших особистих справ. Теж теперішній розвиток йде в обох суспільствах в діяметрально різних напрямках і в такому випадку виключно, щоб він міг коли-небудь і де-небудь зустрітись. Теж не тільки дотеперішня практика, але й вся логіка перечить про неможливість існування такого поділу в світі; на це той світ тепер вже рішучо замалий. Висновок ясний: раніше або пізніше мусить прийти до заповідженого большевизмом „п о с л е д н о г о бою", який має остаточно вирішити долю світу, що після того вже справді буде тільки один. А який — це залежатиме від висліду того ж „останнього бою", до якого тепер з такою старанністю і так всебічно підготовляються обі сторони.

А проте, на Заході — крім того офіціяльного — не бракує теж справді щирого переконання, що зі Совєтами все ж таки можна б знайти якийсь „спосіб життя" і засипати існуючу прірву між двома світами не доконче трупами нової війни. З цілої публіцистики на цю тему можна без риску більшої помилки прийти до висновку, що таке переконання базується на сумнівних сподіваннях, що совєтська система сама „не видержить життя" та що в Совєтському Союзі раніше чи пізніше мусить прийти, якщо не до революції то до радикальних на західний лад еволюційних змін. Новий аргумент в цих міркуваннях доставили останні персональні зміни на самих горішніх щаблях совєтської урядової і партійної драбини. Чи справді ці і подібні події виправдують будь-які надії на можливість еволюційних змін в цілій совєтській системі, що могло б бути єдиною передумовою теж мирного засипання тої прірви, яка існує сьогодні між совєтським Сходом і демократичним Заходом?

Відповідно обґрунтовану відповідь на це намагається дати відомий співвласник і співредактор Ню Йорк Таймсу, С. Л. Солцберґер, в недільному виданні тої газети. Ця відповідь: Ні! Солцберґер, як і кожний інший публіцист з достатчним знанням совєтських відносин, бачить всілякі можливості змін на поодиноких високих постах совєтської гієрархії. Ці зміни, до речі, вже заіснували з приходом до найбільшої після Сталіна сили і впливів Г. М. Маленкова. Але він не бачить можливостей, щоби в зв'язку з тим прийшло до будь-якої основної зміни в системі, чи хоч би тільки в політиці.

Солцберґер має причини до таких тверджень. Бо совєтська система в цілій своїй нікудишності виключає еволюцію до ліпшого, хочби як того всі прагнули. Навпаки, вона „перековує" людей, вона „соціялізує" їх душу, ломить їхні хребти, стинає голови і все вирівнює до партійної лінії. Хвилеві, часто конюнктуральні зміни, є тільки одним зі засобів в змаганні до божевільної мети. За кожним „ухилом", навіть зробленими с а м и м и большевицькими пророками в Кремлі, приходить знову поворот до „генеральної лінії", що не одному коштує голову. Совєтська „добра воля" до „способу життя" зі Заходом завжди може бути подиктована тільки якимось новим лайдацтвом з-під знаку ножа в спину. З того, виходило б, здають собі справу теж всі західні державні мужі і без огляду на те, що та як вони говорять. Бо якщоб вони такої дійсности не розуміли, тоді не підписували б Атлантійського та інших подібних пактів.

Звичайно, в совєтській „еволюції" могли б ще в обставинах відіграти рішальну ролю національні революції поневолених Москвою народів, зокрема „найбільш відосередна" від Москви Україна. Та це вже інша тема.

І. НІМЧУК, Едмонтон, Канада.

Про жертвенність збірну та індивідуальну

Не раз і не два доводилося чути кожному з нас, що, мовляв, наші люди перетяжені датками на всякі цілі. Нарікають люди: на церкву дай, на ЗУАДК, чи КУК у Канаді, дай, на УКК дай, на сироти дай, на скитальників дай, на пресу дай, на все інше — дай. А при тому треба заплатити обовязкові і податок, і складку до свого товариства обезпечень, не кажучи вже про цілу низку всяких більше чи менше принагідних збірок і датків.

Та на потіху нашим американським і канадійським землякам скажемо, що в старому краю це обтяження було куди-куди більше. Бо ж там наш нарід, якому ніколи не переливалося, мусів утримувати своїми лептами буквально всі українські центральні, повітові й місцеві установи, тому, що польська влада не тільки їх не підтримувала, а ще й на кожному кроці ставила перешкоди їх розвиткові, або таки переслідувала й нищила. І без такої всенародньої жертвенности не могли б були існувати ті такі всенаціональні установи, як Просвіта й Рідна Школа, ні Українське Товариство Допомоги Інвалідам, ні численні в краю захоронки, народні школи, гімназії і т. д. і т. д. Все те, включно з 3,000 читалень Просвіти і стільки ж Кружків Рідної Школи, могло розвивати свою корисну діяльність тільки завдяки масовій жертвенности всього нашого народу.

Пригадується, як спонтанно й масово проводжено у старому краю збірки на коляду й писанку в користь Рідної Школи, що мала завдання рятувати молоде українське покоління від загрози полонізації. Це було справді щось імпонуюче. Тисячі збірщиків і десятки тисяч колядників ходили від хати до хати з лістами, не минаючи й найбіднішої, і збирали таким чином сотні тисяч золотих. Подібно було в листопаді кожного року зі збіркою на українських воєнних інвалідів, у грудні (8.12.) зі збіркою на дар Просвіті і т. д. Мірилом успіху всіх таких збірок було всенаціональне їх значіння та їх масовість.

Тут аж напрошується сказати кілька слів похвали для української старокраєвої інтелігенції. Гарячі голови закидають нашій інтелігенції не одно, але забувають при тому, що ніхто інший, тільки вона, наша духовна і світська інтелігенція, була завжди будуючим, творчим чинником у краю і двигала на своїх плечах увесь тягар боротьби за українське національне обличчя нашої батьківщини. Вона й відзначалася подиву гідною жертвенністю на національні цілі, такою жертвенністю, якої не подибуємо в інтелігенції ніякого іншого народу. Тут вистане може тільки зазначити, що пересічний український інтелігент у краю платив звичайно 5—6% зі своєї щомісячної платні, а нерідко й більше, на національні потреби.

Та крім тої збірної жертвенности на національні цілі, що нею була охоплена не тільки інтелігенція, але й широкі маси народу, були ще в старому краю доволі численні одиниці, що жертвували на ті цілі нерідко все своє майно. Згадати б тут хоч би довголітнього пароха міста Теребовлі о. Залуцького, що записав усе своє поважне майно на стипендійний фонд при Просвіті для бідних селянських дітей, які вчились у середніх або вищих школах. Або такого адвоката Дембіцького з Коломиї, що щадив усе своє життя, купив село Белелую у снятинському повіті і записав його на Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, щоб дати йому сильну економічну основу, як неофіціяльній Українській Академії Наук. Або таких благородних добродіїв і фундаторів бурс та шкіл для української ремісничої молоді, як славний оперний співак Олександер Мишуга, директор гімназії Ілля Кокорудз разом зі своєю дружиною Іванною, лікар д-р Яків Турин з Відня і багато інших. Всі ті громадяни, що мали таке глибоке зрозуміння для загально - національних потреб, заслужилися добре для рідної справи. Тому їх діла зберігатиме українська національна спільнота по всі часи.

Як ми зазначили на самому початку, збірна жертвенність на потреби своєї національної спільноти питома й українській іміграції в Америці чи в Канаді. Адже всі без винятку церкви, галі чи Народні Доми, сиротинці, лікарні, доми для старців та інші українські установи збудовано тут виключно і тільки завдяки народній жертвенності. Імпонуючий біланс тієї масової жертвенности тим вищий, що українська заморська іміграція, будуючи з нічого всі свої церкви й народні установи, не забувала при тому ніколи й на потреби Рідного Краю та спішила йому завжди і в кожній потребі на поміч. Такі установи, як Рідна Школа, Просвіта, Товариство Допомоги Українським Інвалідам, не згадуючи вже про сотні сільських читалень і Народніх Домів, розвивали в польських часах свою велику працю в значній мірі завдяки матеріяльній допомозі своїх земляків з Америки й Канади. Ця допомога для старого краю від земляків з нового світу була живим доказом на те, що зов крови був у наших людей сильніший, як усякі інші впливи нового їх оточення.

Менше помітна, як у старому краю, була і є серед українців Америки й Канади жертвенність індивідуальна, себто жертвенність наших багатіїв. Причина тут та, що всі наші люди були в новому світі довгі роки гейби на дорібку, тому

(Докінчення на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

61)

Це відкриття її так вразило, що вона цілий місяць ходила, ніби сама не своя. Довго вона билась над цим питанням, поки, нарешті, не пояснила собі по-своєму, дивного збігу хреста й зірки.

— Де Бог, там і сатана, де світло, там і тінь, де хрест, там і зірка, — вирішила вона своїм розумом і ця загадка більше її не турбувала.

Пришиваючи ґудзики, „тьотя Маша" весь час вела „душерятувальні" р о з м о в и із „світськими" і дуже не терпіла, коли хтось із слухачів сумнівався в правдоподібності її оповідань або невірство до істин християнської релігії виявляв.

Вона не могла терпіти й тих, що не погоджувалися з нею, що Победоносцев та Іоанн Кронштадтський — стовпи Російської православної церкви.

Особливо переконливо напалагала вона на тому, що не вся родина царя розстріляна, а деякі члени її скриваються від „звіра".

— Якщо ви не вірите в це, — хвилювалась вона, звертаючись до мене, — то я зараз розповім вам про один випадок, коли в нашому Межигірському манастирі одного разу перебувала одна з дочок колишнього царя. Не вірите?

— Ні, тьотю Маша, вірити тут не доводиться, а треба знати, що факт розстрілу всієї царської родини, а також і брата царя, безсумнівно підтверджений слідчою комісією Колчака і спекулювати на нових „лже-Димітріях" нам не доводиться. Колесо історії, як нашої країни, так і всього людства, не повернеться назад ніякими байками про живих наслідників та наслідниць, і, якщо ви все ж і далі будете упертими у своїй заблуканості, — це колесо роздушить вас! — відповів їй один із слухачів-„рушників" — чоловік років до 30.

Спочатку спалахнула і вже збиралась щось відповісти йому, але в цей час другий чоловік з жіночим обличчям сусід у неї, підморгуючи сусідам:

— Тьотю Маша, а чи ви знаєте таку шараду про Победоносцева і царя:

„Победоносцев — для синода,
Обедоносцев — для себя,
Бедоносцев — для народа,
Доносцев — для царя".

— Дурниці ви всі говорите, молокососи с о в є т с ь к і! — крикнула вона на них і, звертаючись до решти слухачів, продовжувала запевнення про правдивість того, що вона сама бачила.

— Щоправда, я не можу точно сказати, що це була Тетяна, чи якась інша донька царська, але у всякому разі, ця дівчина була не з простих смертних, — говорила вона. Так ось, слухайте, якщо хочете. Істину правду бачила на власні очі, а те, що ви говорите про слідчу комісію, то й вона могла помилятися.

І вона присягально перехрестилася широким манастирським хрестом, оглядаючи слухачів.

— Наприкінці червня 1921 року, — почала вона, — коли на підсохлих берегах Дніпра у повній красі своїй з'явилась радісна, вся в квітах, українська весна, до Межигірського жіночого манастиря, в якому тоді ще лишалося біля сорока монахинь і послушниць, звідкись прибула дуже молоденька черниця і оселилася в одній келії з ігуменією. Монашки оголосили, що вона якась далека родичка ігуменії, несе якийсь дуже великий подвиг і так виснажила себе, що, за вказівками свого духовного керівника, примушена була приїхати на південь для підкріплення свого розхитаного здоров'я...

На початку гостя зовсім нікому не показувалася, сиділа в покої і безперервно читала різні духовні книжки, що зберігалися в невеликій манастирській бібліотеці.

Потім, через кілька тижнів, разом з ігуменією, часом приходила до храму, ставала в якийсь темний куток і нечутно шепотіла молитви, пильно хрестячись і кланяючись в бік вівтаря...

Вона дуже глибоко ховала своє обличчя в чорний трикутник черничої хустки, але це не звільняло її від цікавих поглядів як монашок, так і мирян з навколишніх сіл, особливо учнів Керамічного технікума, що містився в колишніх монастирських будовах.

„Що її примусило, таку молоду й красиву, іти в монастир?" — дивувалися учні. — „З такими небесними очима, як у неї, можна покорити весь технікум, а вона заховала їх у манастирських стінах?"

І не лиш молодь помічала нову монашку і захоплювалась її зовнішністю. Всім дуже подобалось натхненне і дуже цікаве біле обличчя, з тонкими а р и с т о кратичними рисами, що нагадувало собою якийсь знайомий, давно забутий образ...

Дівчина була середня на зріст, мала струнку вишукану постать, зпід хустки ледве виглядали скромні кучері темнокаштанового волосся, маленька голівка покірно схилялась на груди, а очі світилися журбою, непорочністю і добротою. Вона уникала всяких знайомств, тим більше з мирянами, ухилялась від зустрічів на доріжках монастирського двору і швидко зникала в келії. Вона добре знала чужі мови, любила білий бузок і літаючих ластівок, завжди була покірлива і мовчазна і не вимагала ніяких послуг від келійниці... Та часто бачили, як дівчина не раз, розглядаючи якісь фотокарті, тихенько плакала над ними, а потім ставала на коліна і годинами молилась... З нею часто розмовляв манастирський священик отець Леонід, і вона вголос висловлювала своє захоплення цим гідним чоловіком і пастирем.

(Дальше буде).

Американські мандатні території на Тихім Океані

Уряд Злучених Держав представив недавно свій перший річний звіт Обєднаним Націям про адміністрацію мандатних територій на далекому Тихому Океані — островах Маршальських, Каролінських та Маріянських. (Найбільший острів з Маріянської групи — Гуам не належить до мандатної території, бо він є під управою Злучених Держав ще з кінця Еспансько-Американської Війни.) Всі ці острови, які були заняті американським військом в часі Другої Світової Війни, широко розкидані по Тихому Океані і мають загальну назву — Мікронезія, що значить — малі острови. Вони знаходяться на північ від Нової Гвинеї, на схід від Филипин та на південь від Японії. Вони були під управлінням Японії, згідно з мандатом Ліги Націй. Це є єдині мандатні острови, що Обєднані Нації визнали стратегічними з військової точки погляду.

Стратегічні мандатні території під опікою Обєднаних Націй різняться від ін. мандатних територій (заселених несамостійними народами, під управлінням держав-членів Обєднаних Націй) в слідуючий спосіб: 1. Адміністративна влада — в цім випадку Злучені Держави — має право зі стратегічних міркувань не допускати на той чи інший острів інспекції Обєднаних Націй. (До цього часу були закриті для інспекції тільки двоє малих островів з Маршальських Островів — Бікіні та Енивиток, де відбувалися проби атомової бомби). 2. Стратегічні мандатні території підпадають під догляд Ради Безпеки, а не під догляд Мандатної Ради при Обєднаних Націях. Але згідно з недавнім рішенням Обєднаних Націй, сама інспекція має бути обовязком Мандатної Ради.

Управління тими островами є справою нелегкою, бо всі ці острови розсипані по океані на території, що розмірами перевищує територію Злучених Держав. Чимало з тих островів не є заселені; на інших живе кілька десятків осіб. Ціле населення складає яких 60,000 осіб, з яких три пятих частини живе на островах Сейпан, Палаус, Трук, Понапе — острови назви яких нагадують роки минулої війни, коли американські збройні частини здобували перемогу на Тихому Океані.

Населення островів є дуже примітивне, носять одяг з трави, а часом і такий як носять місіонери. Живуть малими громадами, займаючися сільським господарством або рибальством, під управлінням дідичних вождів. Це є нащадки тих, що прийшли туди з південно-східної Азії та Малайського Півострова й близьких остравів — люди темної шкіри. Як мешканці островів, вони звикли до моря, відважно пливуть по нім в своїх 25-фунтових вітрильних човнах. Більшість з них прийняла християнство, але переважають місцеві вірування. По мові належать до десяти мовних груп, які ще діляться на наріччя. Найбільш зрозумілою загальною мовою є мова японська. З часу як управління островами перейшло до Злучених Держав, чимало вивчає англійську мову.

Сьогодні адміністрація тими островами є в руках американської фльоти. Але намічується плян передання влади на тих островах, а також на островах Гуам та американської частини Намоа, цивільним урядам.

Тимчасом Злучені Держави заохочують місцеве населення до творення місцевої самоуправи. Де населення є досить свідоме, там відбуваються вибори.

Скрізь в головних центрах творяться освітні установи, де підготовляються з місцевого населення вчителі для народних шкіл. Творяться центри для опіки народнього здоровля та підготовки медичного персоналу.

Злучені Держави видають на адміністрацію тих островів, на переведення соціяльної, освітньої та іншої праці для місцевого населення один мільйон долярів річно, а дістають з них біля $160,000. Робляться спроби розвинути й використати природні багатства островів.

Оскільки по згоді з Обєднаними Націями ці острови вважаються стратегічними, Злучені Держави зобовязані зробити їх знаряддям для втримання міжнародного миру та безпеки. Крім того Злучені Держави мають своїм обовязком сприяти політичному розвиткові населення в напрямку до самоуправи та незалежности, охороняти основні людські права та дбати за соціяльний, економічний та освітній добробут населення. В річнім звіті до Обєднаних Націй Злучені Держави докладно подають опис своєї праці в тім напрямку.

Загальна Рада.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ С. і Е. САПРУНІВ У БУЕНОС АЙРЕС

Аргентійський „Наш Клич" помістив дві згадки про концерт молодого артистичного подружжя - панства Сапрунів, що відбувся 23 квітня в Буенос Айрес в салі Аргентійського Наукового Товариства.

Й. Ф. пише з цього приводу, між іншим, таке:

„Довгими й щирими оплесками були нагороджені молоді артисти за їх виступ, за ту годину високопрофесійного мистецтва, що її вони дарували вдячній публіці.

„Пані Е. Сапрун володіє дуже добрим співочим апаратом, який дає їй можливість інтерпретувати найтяжчі твори з легкістю й художнім смаком.

„Добірний репертуар складався з шедеврів головно української, але також і світової музики. Відома арія Розіни з опери „Севільський Цирульник", а також надзвичайно важкі для колоратурного сопрана варіяції Проха були виконані співачкою дуже добре.

„А такі речі, як „Ой поля, поля" Барвінського, або як „Ой у полі тихий вітер віє" Лятошинського, які, між іншим, можуть бути віднесені до **перлин всесвітньої** вокальної літератури, пані Е. Сапрун виконала дуже щиро та з великим піднесенням.

„Пані Е. Сапрун із походження австрійка, і не можна було не подивляти тої точности, з якою вона співала й вимовляла численні речі свого українського репертуару. На додаток, понадпрограмово проспівала вона теж прегарну і у нас ще зовсім незнану річ Козицького „Угаю".

„Пан С. Сапрун в першому відділі концерту виконав низку творів теж головно українських композиторів — Колесси, Ревуцького, Лисенка. Треба відзначити тонкий інтерпретаційно-художний хист, з яким молодий піяніст виконав пісню та 2 прелюдії Л. Ревуцького.

„У виконанні останнього нумера програми — сонати Ф. Ліста, П. Сапрун виявив завершену фортепіянову техніку, поєднану з великою силою та блискучістю виконання. Не можна також не підкреслити винятково чулий і високомузикальний супровід С. Сапруна його дружині, який багато сприяв загальному успіхові концерту..."

Знову **Юрій Тис** пише таке:

„Скільки смаку, мистецького багатства може дати наша пісня в теплій, справжньо культурній атмосфері, вказує цю зустріч української публіки з нашими мистцями на згаданому вечорі української пісні й музики. Як легко було вичути тут певну лінію стилю і ясну побудову програми, виведену вміло майстрами тону і пісні! Яке піднесення настрою до позему духа мистецтва відчувалося на невеликій, але симпатичній салі Аргентинського Наукового Товариства! Публіка, наче одна родина, не вставала з місць на перерві. Усі сиділи вглиблені ще в тони композицій, — тони, що вже проминули — а все таки оставили глибокий слід в атмосфері салі і в серцях публіки. Ні, після такої насолоди, такого щирого сприймання творчости не найшовся ніхто, хто хотів би якогось відпруження, ніхто, кому не був би дорогим особливий настрій і зв'язані з ним душевні переживання. Тут заслуга С. Сапруна, що з наглядною гладкістю мистця, старанно впорядкував, випрацював і виконав усі подробиці свого виступу. Тут заслуга пані Е. Сапрун, співачки високих якостей, дійсно мистецької індивідуальности. Її сила — це особливий тембр її голосу, що так прекрасно віддавав Барвінського і Ніжанківського, а особливо Людкевича. А коли в мистецтві стрічаємо щось особливе, то доволі трудно очеркнути це чіткими словами — бо воно саме особливе.

І подумаймо: цей вечір дав нам доказ, що українська музика має майстерні твори світової вартости, з якими сміло можемо ввійти в культурне суперництво з чужинцями. Правда, наша музика ще не може в кожній ділянці дорівнювати передовим націям, Але все таки маємо твори, — не в такій кількости, як інші народи, — але ці твори є. Речі, якими можемо чванитися і заступати нами наше культурне „я".

„І тут насувається питання: чому саме ми не знаємо творчости наших композиторів? Чому широкі круги ними не цікавляться, чому воліють всякого рода перестарілі і на нинішний день примітивні репродукції? Нема інакшої відповіді — як та, що ми не доросли до того, щоб сприймати твори наших ґеніїв, що ми осталися далеко — далеко позаду у культурному житті і то не тільки супроти інших народів, але навіть супроти власних рідних творців.

„Оцей примітивізм наших потреб і зацікавлень не тільки в ділянці музики, але й в літературі, світогляді, політиці, дозволяє забувати нам про те, що концертова естрада, сцена, книжка — це величний навчальний засіб, це певного рода школа, якої не можна надуживати, як додатку до розваги і забави. Бо усі ці речі надають вигляд нашій суспільності, і після того посуджують її чужинці".

О. ФЕДІР БІЛЕЦЬКИЙ В НЮ ЙОРКУ

Українська громада в Ню Йорку поповнюється раз-у-раз новими визначними науково-професійними чи громадськими діячами. Між ними є вже значне число таких, що вийшли з-під совєтської України і широко відомі з праці на науковім, мистецькім чи письменницькім полі. Згадати б тільки за режисера Йосипа Гірняка, редактора Володимира Дубняка чи молодого письменника М. Понеділка. До найновіших треба зарахувати о. Федора Білецького, українського православного священика, загально люблено й шанованого українцями на скитальщині, якого щиро тут повітали особливо ті, з якими він ділив горе й злидні на скитальщині. У своїх перших виступах о. Білецький заявив, що ми не повинні на цій вільній землі ні на хвилину забувати, що ми є посланцями у світ від братів і сестер, що томляться у неволі анти - християнського режиму. — Ф. К.

Читайте українські книжки та часописи, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

Про жертвенність збірну та індивідуальну

(Докінчення зо стор. 2-гої)

й не були всилі жертвувати більших сум на релігійні чи національні потреби української спільноти. Щойно з часом стали вибиватись у нас меткіші одиниці і, доробившись поважнішого майна, жертвують тут і там вже й більші суми на потреби рідного народу. Нема сумніву, що таких одиниць буде у нас згодом чимраз більше, подібно, як воно є серед тих народів, що приїхали до нових країн поселення давно перед нами і мають уже своїх великих багатіїв і навіть міліонерів-жертводавців.

Очевидно — все наше релігійно - церковне і громадсько-національне життя мусить і далі будуватись на масовій жертвенності української спільноти, бо тільки така жертвенність, поминувши її глибоку виховну вартість, може забезпечити працю й розвиток всіх наших установ. Але ми віримо, що з часом чутимемо щораз частіше також про жертводавців індивідуальних, які, відчувши такі чи інші глибокі потреби українського народу, що тепер в розсіянні у цілому світі, творитимуть чи то власні фондації, чи поспішать з більшими жертвами на такі загально-національні цілі, для яких вони матимуть найбільше зрозуміння.

Таких громадян, що могли б відповідно жертвою чи фондацією записати своє імя тривало в історії українського народу в новому світі, є вже у нас чимало. Чекаємо на їх діла!

Правничі студії в ЗДА.

(Інформації для нових імігрантів).

З нострифікацією правничих студій в Злучених Державах далеко важче, ніж з медичними чи технічними студіями. І тому мабуть тільки невеличке число правників має ілюзії, що вони могтимуть вихіснувати тут свої правничі студії, набуті в Европі. Кращі вигляди під цим оглядом мають студенти, які тільки започаткували свої студії права в Европі, що стосується теж до студентів УВУ в Мюнхені.

Маючи на увазі заінтересування цим питанням серед широких кол наших правників, і то так тих, що вже сюди прибули, як і тих, що збираються сюди їхати, хочемо подати декілька інформацій.

Чи нострифікація? Тутешні приписи про студії не знають властиво поняття нострифікації в европейському розумінні. Хто хоче набути тут знання правника і право виконувати правничі звання, мусить записатись на університет наново.

За студії за кордоном може студент дістати тільки т. зв. CREDIT, тобто університетська влада може йому зарахувати за ці студії деяку кількість т.зв. SEMESTER HOURS. Через те такий студент набуває права студента з т.зв. ADVANCED STANDING.

Час студій і їх облік. Студії права можна в основному закінчити впродовж 3 літ, коли відвідувати нормальні кляси, або 4 літ, коли бути студентом вечірніх кляс, тобто після вислухання 6, згл. 8 семестрів. Цей час тривання студій можливо приспішити, коли брати участь у літних (ферійних) семестрах, які є доступні на деяких університетах.

Та вислухати рік студій не є мірилом заавансованости студента в студіях. Тим мірилом є "SEMESTER HOUR", яких сума вказує про поступи студента в науці, його "CREDIT."

Від студента вимагається „зароблення" деякої кількости тижне-годин. Для кожного іменно предмету призначується деяка кількість годин на тиждень упродовж семестру. Це т.зв. SEMESTER HOUR. Для прикладу: на студії контрактів призначено 5 годин на тиждень упродовж семестру. Разом у семестрі це приблизно 75 годин лекцій. Але до заавансованости студента рахується 5 SEMESTERS HOURS, які після складення іспиту з того предмету дають 5 годин кредиту.

Правила кожного університету встановляють кількість SEMESTER HOURS потрібних для відбуття студій. Пересічно вимагається 90 таких годин, по 30 SEMESTER HOURS на рік, по 15 на семестер. Значить студент має пересічно 3 години денно, рахуючи 5 днів на тиждень викладів. Більше годин студент в засаді не може взяти, менше — так, коли є оправдані підстави.

Програма студій. Передумовою вступу до правничої школи є закінчення 2-3 літньої науки в каледжу. Тому програма студій не обіймає таких предметів як напр. історія права, економія, статистика, а в більшості ці предмети, які беруться на 3 і 4 рр. студій в Европі. Предметом студій є дисципліни, що в Европі входять у круг цивільного права, процедури карного права, торговельного та вексельного права, конституційного та адміністративного права. Коли б вичисляти предмети, то головніші будуть такі: contracts, torts, criminal law, agency, constitutional law, property, family law, wills and trusts, civil procedure, relations, trials technique, corporate relations, employment relations, trade relations, credit institutions, taxation, public and private international law, real estate і пр.

Метода навчання різниться основно від европейських метод. Немає викладів stricto sensu. Змістом лекції є розгляд казусів. Професор викликає звичайно студента зреферувати казус, (тому треба все до лекції приготовлятись), а відтак розвивається дискусія, якою професор тільки керує, висказуючи тут то там свої завваги, що були б ремініценцією викладів. Студент менше вивчає, а більше вишукує правну норму, тому вимагається від студента вміти думати і заключати, та бистроти. Рівень студентів високий, вищий ніж в Европі. Треба підкреслити, що студенти підходять до студій дуже серіозно, пильно готуються до лекцій, як до певного роду виступів, лекцій майже не пропускають. Професор веде облік приявних студентів, як у Европі в середній школі.

Іспит. Властиво про успіх студента рішає його участь у дискусіях у клясі. Формально оцінюється поступ студентів на підставі письмових іспитів. Усного іспиту нема. Студент дістає оцінку-grade, що обраховується процентове (нпр. 80—досить гарний успіх), а означається буквами.

Оплата є різної висоти залежно від якости університету. Семестральна оплата (tuition) виносить $100-$250, є ще інші дрібні оплати. Книжки коштують приблизно $60 річно.

Вигляди для правників не надто рожеві. Мабуть нема що і мріяти старшим правникам про відкриття власної канцелярії. Є можливости найти працю в фірмах, у адвокатських офісах і др. Заробітна платня на початок буває не вища як некваліфікованого робітника. Та тим не треба зражуватись, бо таке буває і з іншими вільними професіями, все залежне від коньюнктури. Кращі вигляди мали б молоді люди, які тут доперва зачинали б студіювати.

Д-р М. Бар.

ПРЕЦІНЬ ХТОСЬ МУСИТЬ НИМИ ЗАОПІКУВАТИСЬ! —Такої думки Ніппі з Денвер, Колорадо, що вже нераз „виховувала" маленькі курчата, як вилупились з яєць, а мати їх не злюбила і від себе відганяла. еЦ її найновіші „четвернята". Теж не дивуйтесь її прикрасою на голові. Вона ж жіночого роду!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Готуються до вистави „Запорожця за Дунаєм".

Невелика українська громада в Ню Гейвен, зорганізована при церкві св. Михаїла, своєю культурно - освітною працею може служити за примір для других.

У великій мірі заслуга тут Тов. „Бандурист", що після перевибору управи, дня 5 червня, пожвавило свою працю. Головою товариства вибраний п. І. Телюк, заст. п. Жиліховський, секретар: п. О. Столяр, скарбник: п. В. Гіна.

Нова управа відразу приступила до праці. Всю культурно-освітню працю поділено на гуртки; драматичний — провід. М. Бурбела, народних танків — В. Гіна, хор — Л. Рейнарович. Вкоротці відкриє свою діяльність культурно-освітній гурток, ціллю котрого буде головна культурно-освітна праця.

Заходом товариства влаштовано 11 червня „Чайний Вечір", що був офіціяльною стрічею старої і нової імміграції. Досить обширну і змістову доповідь про причини української іміграції та її завдання — виголосив п. В. Шмата. Після доповіді відбулась коротка дискусія. Рішено, що надалі не може бути ріжниці між старою і новою іміграцією, а має бути: Українська громада в Ню Гейвен!

Опісля голос забрав парох о. Борса, якого старанням приїхало вже багато родин. Його зразкова праця може служити добрим прикладом для усіх інших.

При кінці відбулася спільна перекуска, приготована Марійською Дружиною.

На найблищий час підготовляється оперетку „Запорожець за Дунаєм". В підготовці до вистави звертають на себе велику увагу п-нна Марійка Бурбела, добре відома в українсько - американському світі, та щойно прибулий із скитальщини, оперовий співак п. Л. Рейнарович. Можна сподіватись великого успіху.

І. Т.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На допомогу студентам.

Дня 18 червня ц.р. на вінчанні молодої пари, Анни Копій та Михайла Петрука в Ню Йорку, зложили датки на допомогу Українському Студентству в Европі такі особи.

І. Стадник $5; по $2: Боднар, Н. Стадник, С. Андрухів; по $1: І. Ошуст, В. Драпак, С. Гарасим, Д. Доскоч. Разом $15. Гроші передано Українській Студентській Громаді в Ню Йорку до дальшої висилки.

БІЙКА ПІСЛЯ ВІДПРАВИ ЗА КОЛЯБОРАНТА В ПАРИЖІ.

Париж, 29 червня. — Вчора тут в катедрі Нотр Дам відбулася пропам'ятна відправа за Филипа Генріо, колишнього міністра інформації при уряді у Віші, якого ще перед визволенням Франції вбили французькі повстанці. Тепер ціла французька преса протестувала проти відправи за вбитого колябоманта в катедрі Парижа. Проте, самої відправи ніхто не перивав, аж після неї групу приятелів вбитого потурбували на майдані біля катедри бувші члени французького резистансу, що зібралися там в протестаційних цілях.

ЗЛ. Д. ВИПЛАТЯТЬ ШВАЙЦАРІЇ ВОЄННЕ ВІДШКОДУВАННЯ

Вашингтон. — Президент Труман підписав закон, на підставі якого Злучені Держави мають виплатити Швайцарії $16,000,000 за школу, яку її заподіяли нехотячи американські летуни підчас другої світової війни. Вони залетіли на швайцарську землю і там скинули бомби.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що пізрічні збори відбудуться в суботу, 2. липня, в годині 6. ввечір. Просимо всіх членів явитись на їх зборах, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

ВИЛКС-ВЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що пірічні збори відбудуться в неділю, 3. липня, в салі парафіяльній, зараз по Сл. Божій. Пригадуємо членам, що нашого патрона припадає 7. липня. Тому просимо членів, щоби всі прийшли до парафіяльної салі в неділю, 10-го липня, в 9. год. рано. Зі салі підемо в порядку до церкви на Сл. Божу і панахиду за померлих членів. — Уряд.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Голбрук" до порту в Ню Йорку в суботу, дня 2-го липня:

Бабій Иука, Анна, Орися; Дацко Михайло, Стефанія, Марія, Олександра; Ярема Анатоль, Каролина; Кравчик Михайло, Ева; Крохмаль Михайло, Дарія, Ніна, Софія; Литвин Павло, Анастазія, Петро; Олексів Михайло; Павляк Михайло, Евгенія; Смоляк Михайло, Марія; Старишак Анна, Володимир, Текля; Стульковський Дмитро, Ольга, Дарія, Оксана; Шашаровський Володимир, Єлесавета, Борис; Тарасюк Микола, Наталія, Юрій; Теребух Ярослав, Олена; Байбаак Василь; Богач Рудольф, Олена, Наталія, Ігор; Борковський Роман; Бурінь Ева; Чепіль Володимир; Чорнописький Теодор, Євгенія, Ірина, Орест; Дзюбин Іван, Юлія; Гадзінський Володимир, Ніна; Єзерський Константин, Анна, Зеновій; Кириченко Володимир; Кошкальда Петро, Євфрозина, Петро; Кудела Павло; Майчук Михайло; Маркевич Дмитро, Анна, Олена, Юрій; Місько теСпан, Віра, Ярослав, Володимир; Носова Фаїрна, Ірина; Павлище Дмитро, Іванна, Оксана; Семенюк Петро; Стасюк Василь, Стефанія; Стецура Михайло, Анна, Орест, Ірина; Гадзунський Олександер, Ярослава; Світич Антін.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДІЮ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН, ч. 2124. Жертва кулі.

Коли Тарзан виповз з-під корчів, Норма вистрілила в неясну постать.

Коли куля потрапила в його плече, він упав, вдаривши головою об дерево.

Коли Норма побачила, що це чоловік, вона страшенно збентежилася. Віддерши кусник своєї сорочки...

..Норма швидко обвязала його рану і неспокійно вижидала, коли він прийде до себе.